

**A spanyol politikai térkép változásai
a 2019. tavaszi választások tükrében**

Changes in the Political Map of Spain
after the 2019 spring elections

NAGY SÁNDOR GYULA ÉS DUDÁS BERTALAN

KKI-elemzések

A Külügyi és Külgazdasági Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

Külügyi és Külgazdasági Intézet

Lektorálta: Szabó Barnabás

Szöveggondozás és tördelés:

Lévárt Tamás

A kiadó elérhetősége:

H-1016 Budapest, Bérc utca 13-15.

Tel.: + 36 1 279-5700

Fax: + 36 1 279-5701

E-mail: info@ifat.hu

<http://kki.hu>

© Nagy Sándor Gyula, Dudás Bertalan, 2019

© Külügyi és Külgazdasági Intézet, 2019

ISSN 2416-0148

Összefoglaló: A spanyol politikai életben jelentős változások mentek végbe az elmúlt három évben. A hagyományos nagy pártok folyamatosan vesztek népszerűségükből, míg a kis, regionális vagy nagyobb populista pártok előretörték, megerősödtek. Az elemzés apropóját az idei áprilisi és májusi választások eredményei és az azt követő, elhúzódó kormányalakítási tárgyalások adják. Az elemzésben ismertetjük és elemezzük a választási eredményeket, valamint a politikai élet fragmentálódásának miéértjére keressük a választ.

Abstract: Significant changes have taken place in Spanish politics over the last three years. Traditional large parties have lost their popularity, while a small regional or larger populist parties emerged or gained strength. The actuality of this analysis are the general, European and local elections in April and May 2019, and the long-lasting negotiations to form a functional government. In the analysis, we present and evaluate the results of the three elections, and seek the reasons behind the fragmentation of the Spanish political life.

BEVEZETÉS

Egyes korábbi KKI-elemzések inkább a [katalán függetlenségi „folyamat” gazdasági](#) és annak [spanyol belpolitikai hatásaira](#), valamint [Katalónia belpolitikai helyzetére](#) fókuszáltak. Mostani elemzésünkben arra keressük a választ, hogy a spanyol választópolgárok politikai preferenciája hogyan változott meg az elmúlt évtizedben, és ezek a változások hogyan alakították a politikai pártok erejét és képviselői helyeinek számát, valamint a kormányfő személyét. Az elemzés aktualitását az elmúlt két hónapban Spanyolországban lezajlott törvényhozási, európai parlamenti, önkormányzati és egyes autonóm közösségek esetében tartományi választások, valamint a folyamatban lévő kormányalakítási tárgyalások adják.

A HAGYOMÁNYOS PÁRTOK SÚLYÁNAK CSÖKKENÉSE A SPANYOL PARLAMENTBEN

A Franco-éra után visszaállított spanyol demokráciát a kezdetektől két nagy párt, a Néppárt (Partido Popular, PP) és a Spanyol Szocialista Munkáspárt (Partido Socialista Obrero Español, PSOE) dominanciája jellemezte. 1982-től csaknem minden választáson abszolút többséget szerzett egyikük, így kormányzóképes országgyűlések alakultak. Ez a politikai helyzet változott meg 2015-ben, amikor a két „néppárt” támogatottsága jelentősen csökkent. A 2015. decemberi választásokon a 2011 óta kormányon lévő Néppárt a képviselőházi (Congreso) helyekből 63-at veszített el, a megmaradt 123 mandátumával elesett

az abszolút többségtől, melyhez a 350 kongresszusi helyből legalább 176-ot kell birtokolni. A kormánypárt mellett a szocialisták is veszítettek támogatottságukból, a 2011-es választásokhoz képest 20-szal kevesebb mandátumhoz jutottak, ami az addigi legrosszabb PSOE-eredmény volt a modern spanyol demokrácia történetében. A változó tendenciát részben két új párt felbukkanása, a politikai paletta színesedése magyarázza. A Pablo Iglesias nevével fémjelzett Podemos (Képesek vagyunk rá) vezette baloldali koalíció 69, az Albert Rivera vezette centrista-liberális Polgárok (Ciudadanos, Cs) 40 széket foglalhatott el a parlament alsóházában. A Ciudadanos a 2011-es választásokon nem szerzett mandátumot, a Podemos pedig abban az évben indult először, így elmondhatjuk, hogy szinte a semmiből tűntek fel.

Az egyszerű többséget szerző Néppártnak tehát koalíciós partnert kellett volna találnia a kormányzáshoz, miközben a szocialistáknak sem sikerült elég támogatást találni, hogy Pedro Sánchezt miniszterelnöknek szavazzák meg. Az öt hónapon keresztül húzódó tárgyalások végül kudarcba fulladtak, ezért VI. Fülöp király 2016 júniusára új választásokat írt ki. A Néppártnak – bár jobban szerepelt (137 képviselői helyet tudott elérni) – az abszolút többséghez még mindig 39 mandátum hiányzott. A PSOE 5 helyet veszítve megdöntötte decemberi negatív rekordját, a Pablo Iglesias vezette egyesült baloldal csak a decemberi eredményét tudta megismételni. A Ciudadanos pedig 8 mandátumot veszített, szavazataik főként a Néppárthoz vándoroltak át. A spanyol országgyűlésnek újabb két hónapja volt eldönteni a patthelyzetet, és már úgy tűnt, egy éven belül harmadszorra is ki kell írni a választásokat. Mindez már az ellenzéken belül is komoly feszültséget okozott: a PSOE egy része már belement volna, hogy tartózkodjon a szavazáson, ezzel segítve a kormány felállítását, míg a pártelnök, Sánchez elzárkózott ettől. Végül október elején lemondott a pártelnökségről, hogy pártja a „tartózkodó” szavazattal pontot teheszen a politikai patthelyzet végére. 2016. október 29-én a PSOE többsége a megbeszéltek szerint tartózkodott a szavazáson, így [Mariano Rajoy jóváhagyást kapott második miniszterelnöki mandátumához](#).

A MÁSODIK RAJOY-KORMÁNY (2016–2018)

N ehéz helyzetből indult Mariano Rajoy második kormánya, ugyanis pártja még mindig nem rendelkezett abszolút parlamenti többséggel, és komoly gazdasági valamint belpolitikai kihívásokkal kellett szembenéznie. A spanyol gazdaságot nagyon megviselte a 2008-as világválság, a visszaesésből csak 2014-től kezdett kilábalni, ám a szakértők szerint ez 2016-ra már megtorpant volna, többek között az elhúzódó kormányzati válság miatt is. A 2017 eleji statisztikák azonban meglepő módon 3,2%-os gazdasági növekedést mutattak a 2016-os évre vonatkozóan. A stagnáló bérek és a munkanélküliség még mindig nagy problémát jelentenek, de a rekordévet záró turizmus, az alacsony olajárak és az új állami beruházások segítettek növekedő pályán tartani a gazdaságot.

A következő évben azonban a [katalán függetlenségi mozgalom a feje tetejére állította a spanyolországi politikát](#). 2017. október 1-jén a katalán kormány (Generalitat) függetlenségi népszavazást szervezett a Spanyol Alkotmánybíróság tiltása ellenére, október 27-én pedig megtörtént a függetlenség egyoldalú deklarációja. Számos vezető politikust lázadás és más vádak alapján letartóztattak, a spanyol Legfelsőbb Bíróság előtt perük jelenleg is folyik. A függetlenség kikiáltására válaszul a spanyol Szenátus – a kormányzó Néppárt, a Spanyol Szocialista Munkáspárt és a Polgárok támogató szavazataival – életbe léptette az alkotmány 155. cikkelyét, amelynek értelmében a spanyol kormány felfüggesztette Katalónia autonóm kormányzatát, feloszlatta a tartományi törvényhozást, új [tartományi választásokat írt ki](#), és a Generalitat jogköreinek gyakorlását ideiglenesen magához vonta.

Mariano Rajoy kormányát végül egy korrupciós botrány kapcsán hozott bírósági ítélet döntötte meg, amelyben a Néppárt magas tisztséget betöltő tagjai és miniszterek is érintettek voltak. A Gürtel-ügy néven elhíresült perben számos PP-vezetőt elítéltek, ami már épp elegendő volt a bizalmatlansági indítvány beadásához és elfogadásához, melyhez minden baloldali, szeparatista és nemzetiségi párt szavazatára szükség volt, beleértve a katalán képviselőket is. Rajoy 2018. június elsején bejelentette lemondását, rá egy nappal pedig a második parlamenti erő, a PSOE elnöke, Pedro Sánchez letette miniszterelnöki esküjét.

PEDRO SÁNCHEZ „IDEIGLENES” MEGBÍZATÁSA

A PSOE a Rajoy-kormány megbuktatása után esélyt kapott, hogy újraszervezze magát, ám a bizonytalan politikai helyzetben tudni lehetett, hogy a jelenlegi felállás nem tart majd sokáig. Június 7-én megalakult a kormány, amelyben Spanyolország történelmében először több nő volt, mint férfi, a 17 miniszterből 11. Az ideiglenes kormány megragadta a lehetőséget, hogy a szocialisták által régóta megváltoztatni kívánt történelmi emlékezeti törvényt végre módosítsa, mely alapján Francisco Franco tábornok földi maradványait exhumálni lehetne, és jelenlegi, zárandokhelyé vált sírhelyéből egy városon kívül eső temetőbe helyezhetnék el. A PP és a Ciudadanos azonban nem támogatták a dekrétumot, a PP az alkotmánybírósághoz is fordult az ügyben. Sejthető, hogy Sánchez minél előbb szerette volna kieszközőlni az újratemetést, mert ha nem maradtak volna kormányon, ezt a szándékot lehetetlen lett volna végigvinni.

A katalán kérdésben eleinte biztató jeleket láthattunk, ugyanis Sánchez igyekezett újraindítani a párbeszédet a katalán kormánnyal, kompromisszum-készséget mutatott, katalán részről azonban minden tárgyalás végül abba a kérdésbe futott ki, hogy lesz-e függetlenségi referendum, vagy sem. Egyértelmű volt, hogy Sánchez kormányfőként ebbe nem egyezhetett bele, mindez 2019 feb-

ruárjában a párbeszéd megszakadásához vezetett. Habár az országgyűlésben jelen levő katalán pártok támogatásával váltották le Mariano Rajoyt 2018-ban, ezúttal a kongresszusban a Sánchez-adminisztrációt lehetetlenítették el. Ezek a pártok, az Együtt Katalóniáért (Junts pel Catalunya, JxCat), a Katalán Baloldali Köztársaságpárt (Esquerra Republicana de Catalunya, ERC) és a Baszk Nemzeti Párt (Partido Nacionalista Vasco, PNV) ugyanis tiltakozó szavazatukkal a mérleg nyelvének bizonyultak, amikor az éves költségvetést 2019. február 13-án az alsóház leszavazta. Két nappal később Sánchez bejelentette, hogy április 28-ára előrehozott választást ír ki, költségvetés nélkül ugyanis az ország nem tud hatékonyan működni, a lassan négy éve húzódó kormányzati holtpontra pedig már eddig is elég kárt tett.

A VÁLASZTÁSI KAMPÁNY(OK)

A pártoknak két és fél hónap állt rendelkezésükre, hogy meggyőzzék a választópolgárokat, akiknek [jelentős része egészen az utolsó előrejelzéseikig bizonytalan volt](#). Az [egyik utolsó felmérésből](#) az derült ki, hogy a bizonytalan szavazók 38,5%-a csak a választást megelőző napon vagy annak napján, sőt, csak az urnánál készült eldönteni, hogy kire fog voksolni. Hamar kiderült az is, hogy az erőviszonyok egyik párt felé sem fognak olyan arányban elmozdulni, hogy az abszolút többséget eredményezzen, ezért az elemzők a nagy pártok tömbösödésére számítottak, a választás előtt azonban nem került sor koalícióra. A jelölti viták és sajtótájékoztatókon ebben a kérdésben inkább az elzárkózás és a fejetlenség volt jellemző. A zavaros, mondhatni pánikszerű hangulat a kampány előrehaladtával csak erősödött, és egyre valószínűbb lett, hogy ez a választás sem fog pontot tenni a hosszú bizonytalanság végére.

A kampánytémák tekintetében bizonyos aránytalanság volt érezhető a gyakorlati, mindennapokat érintő problémák és ígérek, illetve a közbeszéd érzelmileg telített és ideológiai témái között. Nagy szerepet kapott a kampányban Franco újratemetése, a katalán szeparatizmus kérdése, a tizenkilenc katalán vezető ellen indított bírósági eljárás, a korrupció – főként a PP botrányának felemlegetése –, valamint a nemek közötti egyenlőtlenség (a baloldali Unidos Podemos, UP koalíció esélyegyenlőségi elveit hangsúlyozva a párt nevét is nőneműre, Unidas Podemosra változtatta). Ezzel szemben olyan mindenkor aktuális kérdések, mint az illegális bevándorlás, a munkanélküliség – habár csökkent az utóbbi években – és a sürgető gazdasági reformok viszonylag háttérbe szorultak, ami szokatlan a spanyolországi választási kampányokban. Ez részben magyarázható azzal, hogy 2014 óta sikerült növekedő pályán tartani a spanyol gazdaságot, [ugyanakkor elemzők](#) szerint az aránytalan érzelmi politizálás és a hosszú távú reformokról való megfeledezés könnyen vezethet a növekedés lassulásához és a gazdaság tipikus spanyol „betegségeinek” kiújulásához.

A VÁLASZTÁSOK EREDMÉNYEI

Spanyolországban 2019 tavaszán választási dömping volt. Április végén tartották a törvényhozási választásokat, ahol a szavazók a Képviselőház és a Szenátus összetételéről döntöttek. Május végén az európai parlamenti választások mellett helyhatósági és az autonóm tartományok nagy részében tartományi parlamenti választásokat is tartottak (Andalúzia, Baszkföld, Galícia, Katalónia és Valencia ezúttal nem rendeztek tartományi parlamenti választásokat, mert korábbi előrehozott választások miatt még nem járt le a helyi törvényhozások mandátuma).

Törvényhozási választások

Az előrehozott választásokon nem elsőprő, de egyértelmű győzelmet aratott Pedro Sánchez, aki előtt elhúzódó koalíciós tárgyalások állnak. Természetes szövetségese, az Unidas Podemos támogatása azonban nem elég a stabil kormányzati többség létrehozásához.

[1. ábra](#)

A 2019-es parlamenti választások eredményei
(összehasonlítva a 2016. évi eredményekkel)

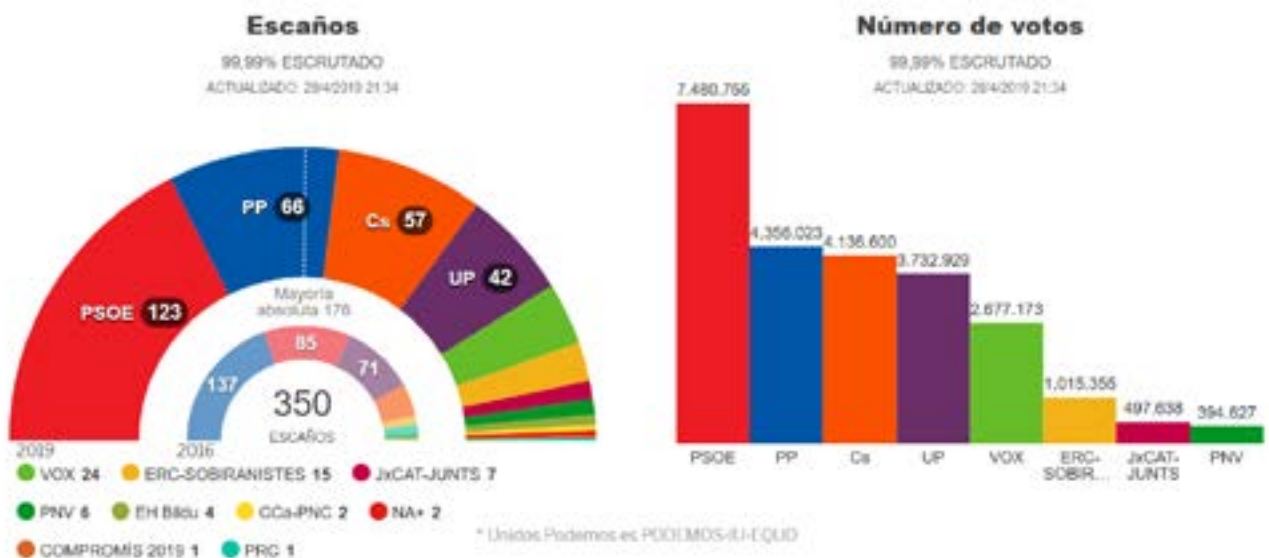

Megjegyzés: PSOE: Spanyol Szocialista Munkáspárt, PP: Néppárt, CS: Polgárok, UP: Unidas Podemos, ERC: Katalán Republikánus Párt, JxCAT: Együtt Katalóniáért, PNV: Baszk Nemzeti Párt, CCA: Koalíció a Kanári-szigetekért, NA+: „Sum Navarre” (a Néppárt, a Polgárok és az Unión del Pueblo Navarro közös listája Navarra tartományban), COMP: Coalición Compromís 2019 (Valencia), PRC: Kantábriai Regionális Párt (Partido Regionalista de Cantabria)

A parlamenti matematika állása szerint az abszolút többséghez vagy legalább egy katalán széparatista párt (pl. ERC) támogatására van szüksége, vagy a Polgárok szavazataira. Az előbbivel az a probléma, hogy már nemegyszer hagyták cserben rövid miniszterelnöksége során, az utóbbival pedig az, hogy annak elnökével, Albert Riverával nagyon személyeskedő jellegű kampány folyt, amelyben mindkét oldalról elhangzottak olyan mondatok, hogy „soha nem fogja Sánchezt a miniszterelnöki székhöz segíteni”, és „Riverával soha”. Mivel azonban politikusokról van szó, a kampányban tett kijelentéseket felülírhatja sok más érdek vagy megfontolás. Egy újabb előrehozott választás senkinek nem érdeke jelenleg, mivel jó eséllyel azt Sánchez még nagyobb többséggel nyerné meg, tekintettel a törvényhozási választások után egy hónappal megrendezett EP- és helyhatósági választások eredményeire.

2. ábra

A 2019-es parlamenti választásokon leadott szavazatok száma a nagyobb pártok esetében (99,99%-os feldogozottságnál)

Európai parlamenti választások

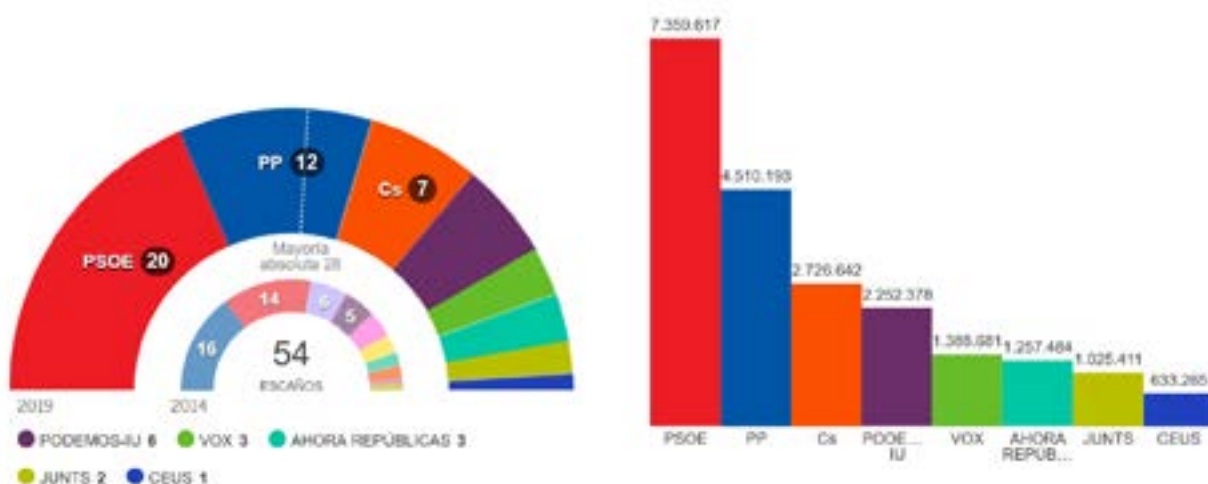
Az európai parlamenti választások eredménye a két nagy párt sikerét mutatja. Mind a szocialisták, mint a konzervatívok tudták hozni az egy hónappal korábbi szavazatokat, míg a Polgárok, az Unidas Podemos és a VOX jelentős számú szavazatot veszített. Eközben a kisebb nacionalista és regionális pártok valószínűleg az önkormányzati választásoknak köszönhetően jól tudtak mozgósítani. Ennek ellenére az előzetes letartóztatásban vagy önkéntes száműzetésben lévő frissen megválasztott EP-képviselők (Oriol Junqueras, Carles Puigdemont, és Antoni Comín) nem vehették át megbízóleveleiket, így az

[EP-képviselői helyük egyelőre üresen marad Strasbourgban.](#) A választási eredmény jelentősen megerősítette Pablo Casado néppárti elnöknek a pártján belüli pozícióját, és bár a PP rossz eredményt ért el, még mindig ők maradtak a jobboldal meghatározó ereje, mely szerepre a Polgárok már évek óta hiába ácsingózik. A spanyol szocialisták a EP S&D frakciójába az egyik legnépesebb delegációt fogják küldeni, amivel meghatározó szerepe lesz az európai politikában a pártnak és annak európai listavezetőjének, a korábbi külügyminiszter, EP-elnök Josep Borellnek, akinek katalán származása nagy fricska a katalán szeparatisták orra alá. A Néppárt helyzete gyengült ugyan, de egy zsugorodó EPP-frakción belül még így is népes delegációt küld, bár érdekesség, hogy a magyar fideszes delegációnál kisebb lesz. A Polgárok a francia elnök Macron nevével fémjelzett Reneszánsz listájáról bekerült képviselőkkel együtt a jelentősen megerősödött liberális (ALDE) frakciót fogják erősíteni. A VOX egyelőre nem csatlakozik a Salvini-féle tömörüléshez, ahogy a lengyel Kaczyński vezette PiS se, ami a korábbi tervekhez (egységes frakcióhoz) képest csökkenteni fogja az EU-szeptikus, populista jobboldali erők érdekérvényesítési lehetőségeit a következő parlamenti ciklusban.

[3. ábra](#)

Az EP-választások eredménye
(az EP-képviselők számának és a leadott szavazatok számának megoszlása)

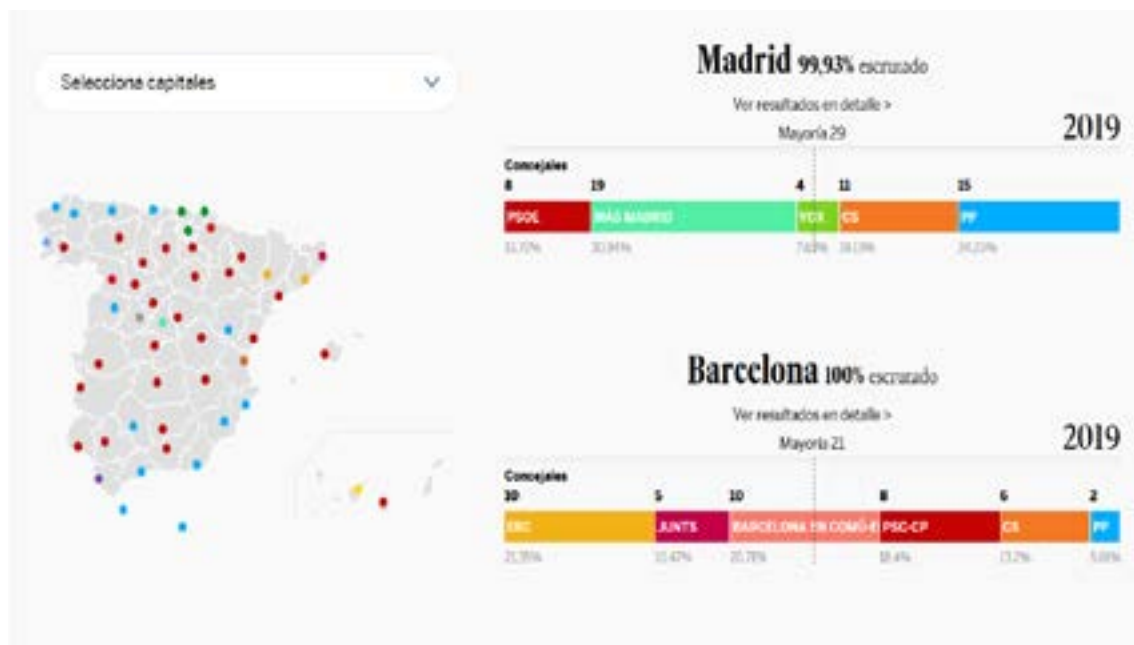

Megjegyzés: Az EP-választásokon Köztársaság Most (Ahora Repúblicas) néven egy listán indult a katalán ERC, a baszk EH-Bildu és más szeparatisták. A JUNTS a JxCat listája. A CEUS (Coalición por una Europa Solidaria, vagyis Egy Szolidáris Európáért Koalíció) baszk, kanári-szigeteki, galíciai, navarrai, Baleár-szigeteki és valenciai nemzetiségi pártok (PNV, Coalición Canaria, Compromiso por Galicia, Agrupación Atarrabia, Proposta per les Illes Balears y Democrates Valencians) közös listája.

Önkormányzati választások

Az önkormányzati választások nagy tétje a madridi és a barcelonai közgyűlés fölötti irányítás és ezzel a főpolgármesteri poszt megszerzése volt. Itt a korábbi évek két nagy baloldali populista reménysége (Manuela Carmena és Ada Colau) közül [legalább az egyik nem tudja megtartani főpolgármesteri székét](#). Madridban a három jobboldali pártnak együtt többsége van, így a realitásokat belátva Manuela Carmena bejelentette, hogy nem fogja folytatni munkáját. Madridban a koalíciós tárgyalások eredményeként eldőlt, hogy a jobboldali pártok fogják irányítani várost a [néppárti José Luis Martínez-Almeida főpolgármester vezetésével](#). Eközben Barcelonában újból megerősödtek a szeparatista pártok, a leadott szavazatok alapján az ERC nyerte a választást, melynek főpolgármester-jelöltje, Ernest Maragall „színvallásra” szólította fel Ada Colaut, aki a [választások estéjén bejelentette](#), hogy se a Polgárokkal (akik jelöltje a katalán, spanyol-francia kettős állampolgárságú korábbi francia miniszterelnök, Manuel Valls), se az emigrációban élő volt katalán elnök, Puigdemont fémjelezte szeparatista Együtt Katalóniáért képviselőivel nem kíván tárgyalni.

4. ábra
A madridi és barcelonai városi képviselő-testület
összetétele 2019-től

Megjegyzés: A „Más Madrid” és a „Barcelona en Comú” az Unidas Podemos helyi szövetségeseivel közös listája

Ezzel jelentősen szűkítette saját lehetőségeit, ugyanis így matematikailag csak a szocialistákkal és az ERC-vel lehet meg a többsége a közgyűlésben. Eközben az [ERC-s jelölt se tud többséget felmutatni Ada Colau támogatása nélkül](#),

arra pedig már eleve kevés esély volt, hogy a hivatalban lévő főpolgármester harc nélkül átadja a helyét. Manuel Valls és pár követőjének szavazatával végül Ada Colau megtarthatta tisztségét, mely azonban [szakításhoz vezetett a Polgárok és Valls között](#), akit emiatt gyakorlatilag kirúgtak a partjából.

Mindeközben az ERC a Cortes megalakulásának első napjaiban egy nagyot belerúgott a szocialistákba azzal, hogy a katalán szocialista párt elnöke, [Miquel Iceta jelöltségét megvétőzte](#) a spanyol Szenátus élére (illetve a Katalán Parlament nem támogatta Iceta szenátori kinevezését).

1. táblázat

A három választás összehasonlító táblázata (saját szerkesztés)

	2019, parlamenti választások (%)	2019, EP-választások (%)	2019, EP-választások (MEP)	2019, önkormányzati választások (%)
PSOE	28,68%	32,84%	20	29,26%
PP	16,70%	20,13%	12	22,23%
Cs	15,86%	12,17%	7	8,25%
Podemos-U	14,31%	10,05%	6	6,98%
VOX	10,26%	6,20%	3	2,90%
ERC	3,89%	5,61%	3	3,61%
JxCAT	1,91%	4,58%	2	2,36%
PNV	1,51%	2,83%	1	1,77%
EH-Bildu	0,99%			1,53%
Mások	5,89%	5,59%		21,11%

Megjegyzés: Az önkormányzati választáson a Podemos különböző helyi szövetségek keretében indult, így nem lehet meghatározni pontosan a csak erre a pártra leadott szavazatok számát. A táblázatban az összes szövetségesével közösen megszerzett szavazatok számát együtt vettük figyelembe.

[6. ábra](#)

Az autonóm tartományi választások
első helyen végzett pártjai

Megjegyzés: Madridban a Podemos által is támogatott Más Madrid, Kantáabriában a Kantábriai Regionális Párt (Partido Regionalista de Cantabria), minden más tartományban a szocialisták.

KONKLÚZIÓ

A spanyol belpolitika közel fél évtized alatt jelentős mértékű átalakuláson ment keresztül. Kétpárti rendszerből egy felaprózott, sok kisebb párt által a legkülönbözőbb módon befolyásolt politikai játszmák színterévé vált. Ez elemzői-kutatói szempontból persze nagyon izgalmas, de egy átlag spanyol állampolgár számára már szinte kaotikus és semmiképp sem kiszámítható.

A Spanyol Szocialista Munkáspárt (PSOE) és a Néppárt (PP) a következő ciklusban továbbra is a politikai játszmák meghatározó szereplője és vélhetően irányítója lesz. Ez abból is látszik, hogy mind a Képviselőház, mind a Szenátus elnökének (katalán) szocialista politikust választottak, ami elég erős üzenet a katalánoknak. Pedro Sánchez jó eséllyel folytatni fogja miniszterelnöki megbízatását koalícióban az Unidas Podemossal, bár azt még nem lehet tudni, hogy a Polgárok, a Néppárt vagy a katalán szeparatisták támogató szavazataival vagy tartózkodásával. Nagy a [nyomás a Polgárokon mind európai szövetségesei](#) (Macron francia elnök és más a pártcsaládjához tartozó politikusok részéről),

mind a Polgárokat támogató gazdasági szereplők részéről, hogy elkerüljék az újabb törvényhozási választásokat vagy azt, hogy az ország kormányzása a katalán szeparatistákon múljon. Ezzel Pedro Sánchez és a korábban már szinte temetett szocialisták megmutatták, hogy még azért korai volt a „halálhírüket” kelteni a 2016-os történelmi vereséget követően.

A spanyol Néppárt a kongresszusi választások napján elég siralmas helyzetbe került, ahonnan azért sikerült szépíteni, de jól látszik, hogy rengeteg munkába fog kerülni Pablo Casadónak és stábjának, hogy visszaszerezze az emberek bizalmát a következő években, és ezzel újra méltónak találják szavazataikra is. Eközben a Polgárok jelentette kihívás nem fog csökkenni, és úgy kell harcolnia Albert Riverával, hogy közben a különböző tartományi és önkormányzati együttműködéseiket ne veszélyeztesse.

Ennek az egyenletnek része továbbra is a 2010-es évek utcai tüntetéseiből kinőtt Podemos, amelyben Pablo Iglesias továbbra is meghatározó, de már közel sem egyeduralkodó figura. A Sánchez-kormányban koalíciós partnerként a hatalomba kerüléssel megmutathatják, hogy kormányzóképes erővé sikerült-e válniuk, vagy továbbra is „csak” lázadók, vagy tudnak élni a lehetőséggel, és működő alternatívát mutatnak a Néppárt által fémjelzett „megszorítások politika” (politica de recortes) után.

Természetesen a spanyol politikai életnek továbbra is meghatározó eleme marad a „katalán ügy” és más tartományok nemzetiségi, regionális kérdései. A mostani választások jól mutatják a Katalónián belül végbement politikai átrendeződést, miszerint Puigdemont Együtt Katalóniáért mozgalmától az ERC felé fordultak az emberek, őket tartják hitelesebbnek. Ennek oka nagyrészt a szimpátiaszavazatokra épülő hatásos kampány. (Az ERC vezetői a perük végét börtönben várják, míg a volt katalán elnök Brüsszelben küzd a katalán ügy nemzetközi felkarolásáért, nem sok sikerrel.)

Pedro Sánchez második kormányának legnagyobb kihívásai továbbra is a katalán helyzet kezelése (a megoldásra nem igazán van lehetőség), olyan társadalmi-gazdasági reformok bevezetése, melyek megfelelnek a szocialista elveknek (szolidaritás és esélyegyenlőség stb.), de nemzetközileg is versenyképessé teszik az országot, és fenntartható gazdasági növekedést tudnak biztosítani legalább középtávon. Mindeközben Sánchez Merkel és Macron mellett a „hármasszámú” meghatározó politikus akar lenni az európai döntéshozatalban, amire minden esélye megvan, ha végül valahogy meg tudja tartani miniszterelnöki székét